ივერია

1877—1887 წელიწადი — **საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი** — **1877—1887 წელიწადი**

გაზეთის ფასი

თოვლ	მან.	კ.	თოვლ	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—**ერთი შაური.**

გაზეთის დასაკვეთად და ერქმევა განცხადებანი დასახელებულად უნდა მიეგზავნოთ: თბილისი, რედაქციას, ახალ-ბებუთოვის ქუჩაზედ, სახლი № 9, ბ. ნიდდეევეულის საგაზეთოს, გოლოვინის პროსპექტი, ცენტრალურსა და გრიბოედოვის წიგნების მაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

როტმისტრი თ-დი ალექსანდრე ივანეს ძე და კ-ნა მარიამ კონტანტინეს ასული ჯამბაკურ-ობოლდიანები აუწყებენ თეიანთ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ გვამს მიცვალებულის პირველის დედისას და მეორის დედამთილისას, კ-ნა **ნინო ალექსანდრეს ასულის ჯამბაკურ-ობოლდიანისას** გასაყენებენ შაბათს ამ 11-ს ივლისსა 9 საათზედ დილით სიონის სობოროში. (1—1)

ᲖᲘᲜᲐᲐᲠᲘᲡ: ტფილისი, 9 ივლისი.—ახალი ამბავი.—დაბა-და-სოფელი: გორი.—რუსეთი.—უცხოეთი.—წერილი ამბავი.—გასართობი.—ლეპეშა.—საკალენდარო ცნობანი.—საშარო ცნობანი და განცხადებანი.

ფელეტონი: ფშაური ლექსები.

ტფილისი, 9 ივლისი

ჩვენს გაზეთში ორი ზედა-ზედ მოწერილი ამბავია დაბეჭდილი,—ერთი სოფელ კვათანდამ და მეორე ლანჩხუთიდამ. ორივ ეს სხვადა-სხვა ადგილიდამ მოწვდილი ამბავი ერთსა და იმავე მიზეზს იძლევა ბაკი დაუკვირდეს ერთს გვარს მოვლენას, რომელიც, ჩვენში რომ ვსთქვათ, «არ ახალია, ძველია» და მით, რასაკვირველია, არა ნაკლებ საკურადღებოა და ათასჯერ სათქმელი და სამოძღვრებელი.

ამ წერილების დამწერნი გულმართლად მოგვითხრობენ თუ,—რა ზედ-მოქმედება იქონია სოფლელებზედ ოთხის ივლისის მიწის-ძვრამა. რა თქმა უნდა, რომ ეს ბუნებური მოვლენა, არა ერთხელ უოფილი ჩვენში თუ სხვაგან, ხალხმა ჯერ უველაზედ უწინარეს ღვთის წურომას მიაწერა, ცოდვითა გახშირების გამო მოვლინებულსა, და უველაზედ უწინარეს იგი დონე იდონა, რომ წურომა ღვთისა წულობად გარდიქციოს და ღმერთი მოწუალების თვალით გადმოახედოს. ამისათვის აიღეს და სოფლის განაჩენით დაადგინეს, რომ კვირაში ერთი დღე შაბასკვეი შესწირონ ღმერთსა და სამუდამოდ იგი დღე იუქმონ.

ცხენი როცა დაფრთხება ხოლმე, მიზეზი ის არის, რომ ნათლად ვერ არჩევს საგანსა. ამისი წამალი მარტო ის არის, რომ ცხენს ძალად მიიყვანენ ხოლმე საფრთხობელ საგანთან, თვალით დაანახვებენ და ერთხელ და ორჯელ ამ ნაირად ნაწურთნი ცხენი თუ ფრთხოლას ერთობ არ დაიშლის, იმ ნაჩვენებ საგანზედ მაინც ადარ დაფრთხება ხოლმე. ადამიანი, რასაკვირველია, ცხენი არ არის. არც მიწის-ძვრაა იმისთანი საგანი, რომ კაცმა ან ხელი შეახოს, ან თვალი მოჭიდოს. მიწის-ძვრის მომავლინებელნი ძალნი ადამიანის თვალთაგან მიუწვდენელ სფერაში მოქმედობენ და რადგანაც ამის გამო მიზეზი ნათლად და თვალ-საჩინოდ გამოურკვეველია, უცოდინარი ხალხი უფრთხის და ჭშიშობს. ეს ამბავი განა მარტო ჩვენშია: უველგან არის და უველგან ესევე ჭშიმობენ ფუდ რთხიან ამ გვარ ხორცის თვალთაგან მიფარებულ ამბავზედ.

მაგრამ კაცთა საპედნიეროდ, ღმერთს ადამიანისათვის ხორცის თვალთა გარდა მოუნიჭებია გონების თვალიცა და თუ ეს თვალი კაცს კარგად უჭრის, ქვეყანაზედ არა დაემალება-რა და ყველა მოგლენას ქვეყნისას ასეთს თუ ისეთს მიზეზს მოუშოვებს. თუ ეს მიზეზი ყოველთვის მართალი და უტუაარი არ არის, იმოდენად მაინც სადი და ჭკუას ახლოა ხოლმე, რომ კაცი ტუაილ-უბრალოდ არ გადაეგება, არ იხარჯება, არ იბნევა და არა ბრკოლდება თვის ყოველ დღიურ ცხოვრების მსვლელობაში და არ ეძლევა ტუაილს სასო-წარკვეთილებას, რომელიც ყველა მავნეზედ მავნეა, რადგანაც ადამიანს გულზედ ხელებს აკრებინებს და მცოდნარედა ჭდის.

სუფრედ ამ დღეში ჩაცვენულან კვათანელნი და ლანჩხუთელნი და ამ დღეშივე ცვივიან ბევრგან სხვაგანაც იმისთანა ბუნებურ მოვლენის გამო, რომელსაც აუხილველი თვალი გონებისა ვერა სწვდება დასანახავად. რამ უნდა აუხილოს ეს გონების თვალი? მარტო სწავლა-განათლებამ და სხვა არაფერმა. აი ძველის-ძველი სახსარი, რომელიც ყოველთვის ახლად სამოძღვრელია ამ ურჩის და ბნელში მოარულ წუთი-სოფლისათვის. ხორცის თვალს ბევრი არა შეუძლიან—რა ქვეყნის საპედნიეროდ, თუ თან არ შესწევს ყოველად შემძღებელი გონების თვალი, რომელსაც ცაში გარსკვლავი არ გამოეპარება და ზღვის ძირში ქვიშა, რომელისათვისაც არც იმოდენა მანძილია ქვეყნიერობა-ზედ, რომ არ მისწვდეს და არც სიღრმეა, რომ არ ჩაიხედოს, არც იმისთანა საიდუმლოა, რომ ჭკვისაგან შესაწყნარებელი მიზეზი მაინც არ მოუშოვოს ასე თუ ისე.

მართალია, მიწის-ძვრას დიდი უბედურობა მოსდევს ხოლმე. ჩვენი, აწ წარმავალი საუკუნე, როგორც წინა საუკუნენიც, არა ერთხელ ყოფილა მოწმად, რომ ძვრას მიწა გაურდვევია და თან ჩაუტანია ქალაქები და სოფლები, მაგრამ აქ ღვთის წურომა არაფერს შუაშია. ყოველად მოწუალე ღმერთი თვის დანაბადს ქვეყანას თვითვე არ დააქცევს. ღმერთი ქრისტიანობისა შურის-მძიებელი ღმერთი არ არის; იგი კაცთ-მოუვარეა და ამის დასამტკიცებლად ძე თვისი საყვარელი გამოგზავნა ქვეყნად ქვეყნის სახსნელად და მან ძმანი ღვთისამან განტეხა ხორცი თვისი და დაანთხია სისხლი თვისი მისტეკველად ცოდვათა.

თუნდ რომ მიწის-ძვრა ღვთის წურომად ვიგულისხმოთ და არა ბუნებურ მოვლენად, როგორც ნიადვარის მოვარდნა, სეტყვა, მეხი და სხვა ამისთანა, მაინც რა წამალია უქმობა, რომელიც ზემოხსენებულ სოფლებს სასოფლო განაჩენით დაუდგენიათ? უქმობაა დედა ყოველის ბოროტისაო, განა ისევე ღმერთმა არა ბძანა? მაშ ღვთის წუალობის მოსაშოებლად რა სასსარია იგი დონე, რომელიც ყოველის ბოროტის დედად აგრე სამართლიანად წოდებულია? ღმერთს მშრომელი, გამრჯელი კაცი უუვარს, იმიტომ-რომ მისგანვე არის ნაბძანები: „ოფლითა თქვენითა მოიპოვიდ ლიტრა ჯაკი ტანთ ეცვა, საყელო გადაშებული.

„ახადს გოდერძის ციხეო, კი მოგადგენენ კარზედა! თუ ეკრე მალე გაგტეხდეს, ქვამც ნუ სდებულხარ ქვაზედა! შენგნით ქალს გამაიყვანდენ, ცრემლებს ადენდენ თვალზედა. ნუ სტირი გოდერძის ქალო, ანანურს დაგსმენ ჯარზედა.“

შემოხედა თხის ტყაიანი, ამბაესა ჰკითხავს გზაზედა:

— „ეგ ქალი სით მოგყავისთ, ცრემლი რომ მასდის თვალზედა?“

— ეს ქალი ახადით მოგეყავს, ანანურს დაესომთ ჯარზედა.

— „ეაიმე, რა ონავრ გიქნავსთ ლაშარის ჯვარის ყმაზედა. თუ ეგ ქალ წაგაყვანინოთ, წეერიმც ნუ მსმენია ყბაზედა! ნუმც შამიშვებენ სამოთხეს, სწორნიმც ნუ დამსმენ ჯარზედ!“

შეიდთ იმათ, მარტომ იმანა ხელებ გაიკრეს ხმა-ღზედ; ადგა და შემოურბინა, თავ-გასჭრა საჩქაროზედა; უცურდებოდა ფეხები სისხლისა ნაგუბარზედა, იმათის სისხლის ნაწვეთი გადასდიოდა მკლავზედა.

ვეთ შური თქვენიო“. მცონარეობა, უქმად-ყოფნა სძულს ღმერთსა, იმიტომ-რომ ბოროტისა და ცოდვისათვის ხელ-გამომავალი და მოცლილი მარტო მცონარე და უქმი კაცი. იესო ქრისტემ თვისის იგავით მცონარეობას ანდერძი აუგო და თვისი სამართლიანი მსჯავრი დასდო. ვის არ ახსოვს იგი იგავი, რომელიც მოგვითხრობს, რომ ბატონმა მონას ტალანტი მისცა სასარგებლოდ და იმის მაგიერ რომ სასარგებლოს, მონამ აიღო და მიწაში ჩაჰფლა, არ დამეკარგოსო. ვის არ ახსოვს როგორ განჭკეთხა იესო ქრისტემ ამისთანა მცონარე?

ამიტომაც მეტის-მეტ შეცდომად მიგვაჩნია კვათანელებისა და ლანჩხუთელებისაგან კვირაში ერთის დღის უქმად დადება. ეგ უმიზეზო უქმობა რისხვას და არა მოწუალებას მოიშოვებს იმისაგან, ვინც შრომა და გარჯა პატივ-სადებ მოქმედებად გვიანდერძა. ღმერთს უქმობით ვერავინ აამებს. ამისათვის საჭიროა მხოლოდ კეთილი საქმე, რომელიც წარმოსდგება ხოლმე პატიოსნებისა, ნამუსისა, გულმართლად ცხოვრებისა და კაცთ-მოუვარეობისაგან. უველა ეს მაცხოვარნი გრძნობანი შვილნი არიან მარტო ზემამარიტის სწავლა-განათლებისა. ამიტომაც უფრო მართლად გამოსადეგი იქნებოდა, უფრო საპაური ღვთისა და კაცისათვის, რომ კვათანელებმა და ლანჩხუთელებმა ის ერთი დღე კვირაში უქმად არ აატარონ, არამედ ისაქმონ და იმ ერთის დღის ნამოქმედარი ჭირნახული შესწირონ თვისის

ფელეტონი

ფშაური ლექსები

(ფშაში შეკრებილი დ. ხიზანაშვილის მიერ)

კახეთში ფუნჩათ ჯამბრული[1])
ათეთრებს შუბის ტარსაო,
ოთხითა ჭედავს ლურჯასა,
გაჰხედავს ბორბლის მთასაო.
ეერ გადიელისა ლურჯაი,
ეერ მაჰკიდებსა ნალსაო,
ქარსამაულის ბინასა
ეერ დაეელება თაკლსაო.
— ქაიაე ქარსამაულო,
ქმარს რად უქარგავ ტყავსაო?
მოგიეა ფუნჩათ ჯამბრული,
ძირში მოგიჭრის თმასაო,
გაგმართებს საკახეთოდა,
ბორბლისას[2]) გასმეეს წყალსაო,
ჩაგიყვანს ახმეტაშია,
მოკლეზედ გაელეეს გზასაო.

—

კახეთში ფუნჩაშეილი
აკეთებს შუბის წვერსაო,
თბილის წყლით ფაფარს გადაჰბანს,
ლიტრა ქერს აპმეეს ცხენსაო.
ოსმალში ერთი თათარი
ენას აუბნებს ძნელსაო:
— „ბატრიონს გაეჭრი ეენახსა,
ზედ დაესასლეს ერსაო,
არც თუშებს შაეპუები,
და არც ზეზეაის ცხენსაო.“
ეს რომ გაიგო ზეზეამა[3]),
ცხენს მაუმატებს ქერსაო,
„ჩქარა გასუქდი ლურჯაო“,
გაეაზედ უსომს ხელსაო,—
— „დაეწყემსები სულთანსა,
როგორც მმინო მწყერსაო,
თოფს დაეკრაე, ხმალსაც შემოეკრაე,
დღეს დაეაყენებ ცხელსაო,
თაესაც იქ დაედებ ჭაღარსა,
ადგილს არ მიეცემ ჩვენსაო!..“

—

ელუმო თულუმიშეილო,
ეეფხეი ხარ, ეელის კანჯარი!..
შენ მაჰკალ ერისთვის შეილი,
ზურაბს შენ დაეც ხანჯარი!
გაგზავნეთ მახარობელი,
ფშაე-ხეესურეთში ჩაფარი.
ფშაე-ხეესურეთის ქალ-რძალმა
ძილ დაიძინოს მაგარი...
ზურაბის სიკვდილს ამბობენ,—
აღარ მოგვეია ლაშქარი!
მიგრი მოხვეეთ ბატონსა,
ზურაბის წამოსასხამი,
შეარტყეთ ჩოლაყაშეილსა
ზურაბის ქამარ-ხანჯალი.
ზურაბმ ჭირთ-გაკოფებულმა
ხმალსა დაჰგლეჯნა ეადანა;
ეაი თქვენს ზურაბს, ფშაელებო,
ძაფ დაუხეეეე მაგარი.

—

ახადს[4]) გოდერძის ციხეო,
სამეკარო ხარ მტრისაო,
მოგადგენენ ერისთვიანნი,
ლიბოს გითხრიან ძირსაო,
შენგნით ქალს გამაიყვანენ,
ყელი ჩამოაქეს მძიესაო,
ჩამოჰყავ ახადის ძირსა,
ცრემლით მოჰბანენ პირსაო.
გეტყობა, ქალო ბეჩავო,
სიყვარული გაქეს სხვისაო.
საკმარო ჩვენც ვვეშეება,
მსახური ერისთვისაო.
ბერიკა ეუბნებოდა
ცოლსა, დედასა, დასაო:
„ეხლაც რომ ჯარი მოკიდეს,
აღარ ეიცოცხლებ თაესაო,
არაეის წაეაყვანინებ
ჩვენის გოდერძის ქალსაო.
ბერიკა ხადუხშეილი,
ხე ალვად ამოშეებული,
ერთ მუხლად ახადს გაეარდა,
ყაისტოთ გამოშეებული,
[1]) გვარი და სახელი.
[2]) მთაა.
[3]) ზეზვა ფუნჩაშვილი.
[4]) სოფელია ფშაში.

შვილების სწავლა-განათლების საქმეს და ამ შესაწირავით საკუთარი სკოლა გაიმართონ, როცა ამისათვის საკმაო ფული მოუგროვდებათ.

ახალი ამბავი

*** 9 ივლისს, შუადღისას, ამაღლების ეკლესიის გალავანში დასასაფლავეს განსვენებული რედაქტორი „ახალ მიმოხილვი“-სა, ნაფიცი ეფილი ალექსანდრე ეასილის ძე სტეფანოვი. განსვენებულის პატივ-მცემელნი დაესწრნენ ამ სამწუხარო დასაფლავებას, რომ უკანასკნელი სალამი ეძღვნათ მის გვამისათვის, რადგან ალექსანდრე ეასილის ძეს ჩვენში კავკასიის საზოგადო მოღვაწის სახელი ჰქონდა მოპოვებული.

*** აფიცრად ყოფილს ბ-ნს დავიდოვს ამ რამდენსამე ხნის წინად საჴელმწიფო ქონებათა გამგეობისაგან აღებული ჰქონდა იჯარით სახაზინო მამული გურიაში, ბათომშიდ მახლობლად, რკინის გზის პირად. ამ მამულებს გარს არტყია თ. ნაკაშიძეების მამულები. ბ-ნს დავიდოვს ეს იჯარა გადაუცია ამერიკელებისათვის, რომელთაც მოუხსრეკიათ ეს ადგილები და მიუგნიათ, რომ ამ ადგილებში უსათუოდ ნავთი უნდა იყოსო. ამაზედ დარწმუნებულთ ამერიკელებს მიწის სათხრელი ბურთაოები მოუტანიათ და იმედით წასალისებულებს გულმოდგინედ დაუწყიათ თხრა მიწისა. ამ ექესს თთვეში ორჯელ გასტეხიათ ბურთაო და მუშაობა დაჰბრკოლებიათ. მაგრამ ამერიკელები იმისთანა კაცები არ არიან, რომ ერთს და ორს მარცხს შეუშინდნენ და სასო-წარკვეთილებას მიეცნენ: მინამ გულიდამ რწმენა არ განჰქარვებიათ და იმედი არ გამტყუენებიათ უტყუარის სიბუთითა, იმ დრომდე იგინი ებრძვიან საქმეს დაუღალავად და გულ-გაუტეხელად. აქაც თავიანთ თვისებისამებრ მოიქცნენ: რა-კი მეორედ გაუტყდათ მიწის მთხრელი ბურთაო, მაშინვე მესამე ბურთაო ჩადგეს, არა ხარჯს და მცდელობას არ მოერიდნენ. მათს თავ-გამოდებულს მხნეობას ღირსეული მარჯვე მოუვიდა: ჩვენ შევიტყეთ, რომ ეხლა-ხან, ამ ორიოდ დღეში, ნავთს ასეთი შადრევანი ამოუხეთქავს, რომ ამოდენას თვითონ ამერიკელნიც არ მოელოდნენო. თუმცა ეს ამბავი ჯერ კიდევ ცხელ-ცხელი ამბავია და ამიტომაც საჭიროა სხვისი დამოწმებაც, მაგრამ თუ გამართლდა, ერთი მაგალითი კიდევ თვალ-წინ გვექნება მისი, თუ ცოდნა, მხნეობა და გულ-გაუტეხელობა რის შემძლებელია ამ ქვეყანაზედ.

*** ამბავადვე შევიტყეთ, რომ თ. ერისთავიანთ და ბ-ნ ზაქ. მამაცაშვილის მამულში ხუროვალეთს ქუა-ნახშირი აღმოჩენილა.

*** წელს, როგორც შევიტყეთ, ტფილისის სასულიერო სასწავლებლის მეოთხე კლასში სწავლობდა სულ 28 კაცი. ამათში ორს არ დაუწერია ეგზამენი სწავლის შესრულებისა აეადმყოფობის გამო, დანარჩენთ-კი მიიღეს მოწმობა სწავლის გათავებისა. უკანასკნელთ რიცხვში, სასულიერო სასწავლებლის სამმართველოს განკარგულებით, 20 მოსწავლენი გახდნენ ღირსნი სემინარიის პირველ კლასში შესვლისა უეგზამენოდ და დანარჩენს ექვს ყმაწვილს-კი ნება დაერთო, თავითვე მისცენ ეგზამენი სემინარიის პირველს კლასში შესასვლელად. ამავე სასწავლებელში, როგორც ამბობენ, წელს ბლომად არის ეკანსიები ყოველ კლასში შეგირდების მისაღებად.

*** 7-გან 10-ს იენისამდე ამავე სასწავლებელში იყო კრება სამღვდელოებათა. გარდა ჩვეულებრივ ყოველ წლიურ ხარჯის განხილვისა, კრებას უნდა განეხილა სასწავლებლის სამმართველოს ახალი წინადადება, სასულიერო მთავრობის მიერ დამტკიცებული. ამ წინადადების ძალით კრებას უნდა გამოეანა საშუალება ახალის შენობის ასაგებლად პანსიონის გაგანიერებისათვის. აქამდის პანსიონში, როგორც ამბობენ, მარტო 35 ყმაწვილია, შენობის სიპატარაობისა გამო. რამდენადაც დიდი სახლი ექნება სასწავლებელს, იმდენად პანსიონი ბევრის ყმაწვილის შენახვას მოახერხებს მშობლების ხარჯით. შენობის გაგანიერებაზე წინადადება მოითხოვს 13 ათასს მანეთს. აღმოჩნდა, რომ ამ ფულის შესაგროვებლად თვით სამმართველოს ჰქონია შენახული 5 ათას მანათამდე იმ ფულიდან, რომელიც შემოდის ერის კაცთა და გარეშე მაზრების სასულიერო შეგირდთა სწავლის ფასისაგან და დანარჩენი რვა ასი თუმანი სამღვდელოებას უნდა თავის თავზე მიეღო.

კრებამ ერთ-ხმად გადასწყვიტა სხვა-სხვა წყაროებისაგან შემოიტანოს ეგ ფულები თავის დანიშნულებისათვის. კრების გარდაწყვეტილება უკვე დაუმტკიცებია უმაღლეს მთავრობას და შეიძლება სექტემბერშიე შეუდგენენ ახალის შენობის აგებას.

*** ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკმა ადრევე მისცა წინადადება კავთიხეთის გლეხობას, რომ შეეყიდათ მათთვის გამოსადეგი ნაწილი ერთის თარხნიშვილის მამულისა, რომელიც ბანკში იყო დაგირავებული და იყიდებოდა. კავთიხეველები არ ეცადნენ მოეხერხებინათ ეს ფრიად სასარგებლო და მათთვის საშვილი-შვილო საქმე. რვა იელისს ხსენებული მამული ბანკისაგან იყიდა სხვამ და კავთიხეველები დარჩნენ ხელ-ცარიელნი თავიანთ უზრუნველობისა და უცოდინარობის წყალობით.

*** ბ-ნ ხიზანაშვილის ნაწერები ხეესურების ცხოვრებიდამ, რომელიც ჩვენს გაზეთში ფელეტონებად იბეჭდებოდა, ეხლა რუსულად გადუთარგმნია ბ-ნ რაფაელ ერისთავს ავტორის ნება-დართვით და უკვე იბეჭდება კიდევ კავკასიის საგეოგრაფიო საზოგადოების ჟურნალში (Журналъ Кавказскаго Ог. Им. Р. Геогр. Общ.).

*** თავისუფალ სვანის წერილებიც სვანეთზედ ითარგმნება თ. რაფაელ ერისთვის მიერ და დაბეჭდილი იქმნება იმავე ჟურნალში.

*** დაბა ოჩამჩირედამა გვწერენ, რომ იქ თურმე სიმინდები მშვენიერად ამწეანებულია წრეულსა. შარშანდელი სიმინდი, ვისაც ჰქონდა, ჰყიდის. ყოველ დღე 20,000 ფუთი გაგქონ გემებით ევპრეს სათაორეთში გასაგზავნად. ფუთი სიმინდი ათ შაურად იყიდება. აგრეთვე ყოველ დღეს მიაქვთ აფუაზეთის სოფლებიდამ ბზაკილი, ბზა, ხან ურმებით და ხან ცხენებით. 30,000 ფუთობით გაგქვთ ზღვაში გემებზე გასაგზავნად მარსელსა და პარიჟში. ოჩამჩირეში დიდი ეპეტრობაა თურმე, მაგრამ ძალიან ძვირობაა პურისა, ხორცისა, ყველისა და ქათმისა, რადგანაც იქ ეპეტრობენ მრავალი საფარნაგეთელი, ბელგიელი და ინგლისელი კომპანიები.

*** იქიდამეე იწერებიან: ოჩამჩირიდამ სამის ვერსტის სიშორეზე, ზღვის პირს, აღმოჩნდა გოგირდის წყალი სოფელს ილორში, კიალურა ემუტეარიას მამულში. აქაურმა უფროსმა ექიმმა შაბლოფსკიმ სთქვა, რომ ეს წყალი უფრო უკეთესია, ვიდრე პიატიგორსკის და ესენტუკის წყლებიო. ეს ადგილი ეკაე ადგილია და გარშემო არტყია ნაძვის ხე, ურთხელა და ხეხილები. როგორც ეტყობა, უწინდელ დროში აქ უნდა ყოფილიყო სადგომი რომელისამე დიდის კაცისა. იმედია, რომ თავადი კ. ემუხვარია მიაქცევს ყურადღებას და გამოაკეთებს ამ წყაროს ისე, როგორც შეჰფერის ამისთანა ძვირფასს განძსა.

*** დაბა ყვირილაში, როგორც გვწერენ, ერთად-ერთი ქუჩაა და ისიც იმ ნაირად არის შენახული, რომ კაცს არ გაველება ზედ. ამ ქუჩაზე გამველელს ცოტა მოშავო ტანისამოსი უნდა ეცვას, თუ არა და თეთრს საცმელს ისე გახდის შაეი-ქვის მტვერი, როგორც კუბასა. არც ფარნებია თურმე ამ ქუჩაზე.

*** იქიდამეე იწერებიან, რომ შაეი-ქვის მწონელებმა თან-და-თან უმატეს ყალბობას და რა ეშველება ამ საქმეს, არ ეცითხ. ქვის მზიდველების საცოდაობამ და ტრიალმა შეაწუხა აქაურობა. მირბის უბედური კაცი მოწესესთან, ეგება სამართალი გამიჩინოსო, მაგრამ მისდა საუბედუროდ მოწესე ყურსაც არ იბერტყსო.

*** შაეი-ქვის მზიდველებს, როგორც გეტყოფინებენენ, ხშირად მოსდით სხვა-და-სხვა უბედურება. ზოგს ურბები და პოფოსკები ეტტერეეთ, ზოგს ხარები ეხოცებათ და ზოგი მზიდველები თვითონ სახიჩრდებიან, უძლურდებიან და ეთხოვებია წუთისოფელს.

*** ამ დღეებში სომხურს ენაზე გამოვიდა წიგნი, რომელიც შეიცავს რუსეთის სამზედრო კანონ-მდებლობიდამ ამოღებულს საპირო მუხლებსა და მეტადრე იმ კანონებს, რომელიც შეეხება კაეკასიის მცხოვრებელთა სამხედრო ბეგარასა. ეს წიგნი შეუდგენია ბ-ნს მალუმიანცს.

*** გაზ. „მშაკ“-სა სწერენ ბათუმიდამ: დიდი ხანია გვესმის, რომ აქ წყლის გამოსაყენი მილები უნდა გაკეთდეს და რომ ეს მილები თუ ოსა უნდა იყოს თიხის მილების მაგივრადაო. ამბობენ, ვითომც ამის შესახებ ნებართვაც მოსულიყოს ქუთაისის საგუბერნიო სამმართველოში. თუ ეს მილები დროზედ გაკეთდა, ბათუმს ცოტათი მაინც ქალაქის ფერი დაედება, რადგან ერთ-ერთს უმთავრესს გაჭირვებათაგანს აიცდენენ ბათუმელები თავიდამო.

*** იმავე გაზეთსა სწერენ თელავიდამ, რომ თიბათვეზე იქ სომეხთა საეკლესიო სკოლაში ეგზამენები ჰქონიათ. ანგარიშიდამ აღმოჩენილა მოსწავლე ეაყების რიცხვი 68 და ქალებისა 75.

*** გაზ. „კავკაზი“-დამ მოგვაყვანა სამოსამართლო პალატის გარდაწყვეტილება ბუნაო, მაშინვე მესამე ბუნაო ჩადგეს, არა ხარჯს და მცდელობას არ მოერიდნენ. მათს თავ-გამოდებულს მხნეობას ღირსეული მარჯვე მოუვიდა: ჩვენ შევიტყეთ, რომ ეხლა-ხან, ამ ორიოდ დღეში, ნავთს ასეთი შადრევანი ამოუხეთქავს, რომ ამოდენას თვითონ ამერიკელნიც არ მოელოდნენო. თუმცა ეს ამბავი ჯერ კიდევ ცხელ-ცხელი ამბავია და ამიტომაც საჭიროა სხვისი დამოწმებაც, მაგრამ თუ გამართლდა, ერთი მაგალითი კიდევ თვალ-წინ გვექნება მისი, თუ ცოდნა, მხნეობა და გულ-გაუტეხელობა რის შემძლებელია ამ ქვეყანაზედ.

*** ამბავადვე შევიტყეთ, რომ თ. ერისთავიანთ და ბ-ნ ზაქ. მამაცაშვილის მამულში ხუროვალეთს ქუა-ნახშირი აღმოჩენილა.

*** წელს, როგორც შევიტყეთ, ტფილისის სასულიერო სასწავლებლის მეოთხე კლასში სწავლობდა სულ 28 კაცი. ამათში ორს არ დაუწერია ეგზამენი სწავლის შესრულებისა აეადმყოფობის გამო, დანარჩენთ-კი მიიღეს მოწმობა სწავლის გათავებისა. უკანასკნელთ რიცხვში, სასულიერო სასწავლებლის სამმართველოს განკარგულებით, 20 მოსწავლენი გახდნენ ღირსნი სემინარიის პირველ კლასში შესვლისა უეგზამენოდ და დანარჩენს ექვს ყმაწვილს-კი ნება დაერთო, თავითვე მისცენ ეგზამენი სემინარიის პირველს კლასში შესასვლელად. ამავე სასწავლებელში, როგორც ამბობენ, წელს ბლომად არის ეკანსიები ყოველ კლასში შეგირდების მისაღებად.

*** 7-გან 10-ს იენისამდე ამავე სასწავლებელში იყო კრება სამღვდელოებათა. გარდა ჩვეულებრივ ყოველ წლიურ ხარჯის განხილვისა, კრებას უნდა განეხილა სასწავლებლის სამმართველოს ახალი წინადადება, სასულიერო მთავრობის მიერ დამტკიცებული. ამ წინადადების ძალით კრებას უნდა გამოეანა საშუალება ახალის შენობის

ზურაბო ერისთვის შვილო,
რა თავი გედიდებაო?
მაგ შენსა აზნაურებსა
ყორნები ეზიდებაო!

—

ზურაბმ აიფრო ქვეყანა,
ბევრს ეაყს უტირა დედაო...
ბევრს ქალს გაუხსნნ საკინძი
უჭკიმა ძუძუზედაო!..

—

საფურცლეს ზურაბ [*]) მოვიდა,
ლერწმაში ზღვის პირისაო,
გაუშალეს ხალიჩები,
ზურაბ ზედ დაბძარდისაო.
აუყეავეენ სუფრასა,
ზურაბ შაექე ხილსაო.
გიღალატებენ, ზურაბო,
ელიან შენსა ძილსაო...
ხმლითა სკევმ ბარამ ბატონი,—
„დაჭკარით კ—ის შუშაო“.
ხანჯარი თუშთ მაურავმა—
მარცხენა ძუძუს ძირსაო.
მუხრანით მოდის ტირილი
ს—ის ერისთვისაო:
— „ვინ მოგკლა, შვილო ზურაბო,
ვინ შეგსხნა ხელნი გმირსაო?
ვინ ჩამოგყარა თაობა
ქართლისა არაგვისაო?

[*]) ამ ლექსში მოხსენებული ზურაბი იყო არაგვის ერისთავი, თანამედროვე გიორგი სააკაძისა; მას უნდოდა დაემორჩილებინა მთიულნი და მთა შორის შეშველნიც.

აღარვინ მეგულებოდა
მამრეი ზურაბისაო!..“

ზურაბის ცოლი ტირიოდა:
„ეაჲმე უფროოდ ქვრივსაო“...
ზურაბის ცოლი დედას სწყევს:
„ჩემმიც დღე დგადგებაო;
ამ ჩემის ღალატისადა
თეიმურაზ მოგიკვდებაო“...

—

ბებერსა ლაშარის ჯვარსა
ხმელ გორზედ ედგა ბერ-მუხა,
წვერს ება შიბი ოქროსი,
ზეცას წვიდეს კიბითა.
ს—მა ერისთვის შვილმა
ამოაბრუნა ძირითა...
მინამდე იმის ძე არის,
ის ამოაგებს ჭირითა...

—

ზურაბს ჯვარი ჰკლავს ორისა,—
ზენ—მთისა, ქვემოთ—ბარისა...
ხეესურეთს ჯორმეშაისა,
ფშაეში ლაშარის ჯვარისა...
თიანეთს ჭაეპაეაძისა,
გაუმაძღარის ღ—ისა!

—

ზურაბის ცხენი ტიალი
ქერსა არა სჭამს მთისასა,
წყავ და ბარით მაუტანს,
ჯაერსა არა სჭამს მტრისასა.
ეგებ ჯვარს ამოეიყრიდი
ფშაეში ლაშარის ჯვრისასა...

—

თიანეთს ქალებ ატირდა,
ლიშოს თავს მწყემსნი ცხვრისანი,
არაგვზედ ცოლი და შვილნი
არაგვის ერისთვისანი:
დილაზედ ჩამოგვეტევნეს
პირ-შავნი, ლომნი მთისანი,
თავი სჭრეს ეაცსა და ვერძსა,
აწითლებინეს ქვეშანი,
ერისთავს ემართლებოდეს,
ეაჲ ბრალნი მაგის ყმისანი...

—

ხმალი სჭრის ბაგრატიენისა,
ნეფისა ერეკლისაო,
ნეტავი გამაცნობინა,
ლეკანს უქებენ შვილსაო:
აჯობა თავის მამასა,
სანამ იცელიდა კბილსაო,
ურჯულო გამაამტერია,
როგორც ნაპირი ტყისაო.
თუ ლეკან იქით მიბრუნდა,
საქმე სჭირს დაღისტნისაო...

—

ორ-ხეენი მემცხეარეები
სანგალსა ხეეეენ ცხერისასა.
ერთის მოყმისას ამბობენ,
ხავილს გაჰყეება შელისასა...
გადმოეშლება ლეკები,
გულს ვერა ჰხედეენ ყმისასა.
თორმეტთ შუაში დაბრუნდა,
პირს დაიბრუნებს მგლისასა.
— „ნუ მამკლაე, ალი მაჰმადო,
ვერ იქამ სიმართლისასა;

დაგიხოც ბიძა, ძმისწულთა,
არ გაგიფერებ სხვისასა...
ჭარში გაჰკვირდეს ლეკები
ცდას ხუტით ქაეთარისასა;
თოფის სიმართლეს უქებდეს,
ნაპრეესა ფრანგულისასა;
თიანეთს თიანელები
ცოდეა-ბრალს მაგისდისასა:
ჩამოსდგომიყო ჭალასა,
გულზედ იყრიდა ქვიმასა...

—

ადომელო საზანდარო,
ბედი ახსენე ღვთისაო,
ან მაგ ქამანჩას დაუკარ,
ან მაგ პატარა სტვერისაო...
მანგლისში ღორი დამდგარა,
საით რა იქამს პირსაო,
გამართეს სადოლოები,
ქოხები ჩადგეს ხისაო;
მგელმან შეჰფიცა ბიეეესა
ნეაული ენახე მტრისაო.
მგელას არაეინ უჯერებს,
სხეა-და-სხეა ბედი სჭრისაო;
მგელმან აჰყარა ღორები,
სხეა მთას მიუდგა ძირსაო;
გიორგიმ ფარაღათი ქნა,
ფთხილს არ იძინებს ძილსაო.
შუა-ღამე რომ მოვიდა,
ელეა რამ იქნა ცისაო;
წამოფრინდება გიორგი,
დაეუღუბიერ ძილსაო;
ხელში ამოჰყეა ხანჯარი,

ტარი კამბეჩის რქისაო;
ისრე აკაფა ბელადი,
როგორც ტოტები ხისაო...
ჩვენი პატარა გიგილა
ქედ-და-ქედ ჩამორბისაო:
— მიშვედე, ჩემო გიორგი,
ლეკმა წამიგდო ძირსაო!..
— როგორ არ მოგეშველები,
ეაი შენს გიორგისაო,
ურჯულოს დასცა ხანჯარი
შაშეიეით აღეს პირსაო...
დიდმელებს გადაეშველოთ,
არიან ჩვენის მხრისაო.
გადაეშველნენ დიდმელებს,
დაჰკიეღეს მაღლის ხმითაო...
ორი ურჯულო ბელადი
ცეცხლა პირასა ზისაო,
ხელში უჭერაე მაყრები,
კონდახი ლეკის ხისაო,
გამოუქადღეს გიორგის,
თოფ დაჰკრეს გულის პირსაო.
— ვერ ეიჯიქ მეცხის ძირშია,
ეაი თქვენს გიორგისაო!...
გიორგის ტყეია-წამალი
მასრას პირს გადმასდისაო...
ბევრისა დედა ეატირე
ძაღლების ლეკებისაო.
თრიალეთს ერთი კოშკია,
აგებულია ქვისაო,
შიგ ყრიან ძაღლი ლეკები,
პირს მატლა ამოსდისაო...
ახლა დედა-ჩემ იტირებს,
ეაჲმე მამკრიან ცხვირსაო!..

ტილება იმ ოზურგეთელების თაობაზე, რომელთაც ჰბრალდებოდათ ყალბის ფულის გაერცელება.

ქალაქ ოზურგეთის მცხოვრებელი ილარიონი მამულაიშვილი, წინად გამართლებული ქუთაისის ოლქის სასამართლოს მიერ, იცნა რა პალატამ დამნაშაედ, რომ შეუდგენია ბრბო, თაბუნი აეაბაკთა ყალბის ფულის გასასაღებლად, უზიდნია ეს ფული ამბრელეარგათიდამ და უსაღებია ოზურგეთის მაზრაში, გადასწყვეტა, გაიგზავნოს კატორგაში რვა წლითა. ოზურგეთის მაზრის სოფ. ხიდისთავში მცხოვრებელი სილოვან კალანდაძე დაეჭირილ იქმნას რეა თვეით ციხეში, რადგან იცოდა და არ დაბაეზება აეაბაკენი მთავრობასთან. ოზურგეთელნი ალექსი მამულაიშვილი, ასლანა საბაშვილი, ბარნაბა შეეარნაძე და ეარშაეელი ურია ეენიამინ გაუსკინდი, მცირე წლოვანი, დასჯილ იქმნენ ისე, როგორადაც განუჩინნა ოლქის სასამართლომ, ე. ი. პირეველი ს

შემდეგ აზვენს წითლად განსთუბული და ცეცხლის ალით შემოსილი სურათი კუდიანის და რქიანის ეშმაკის. ქალებმა და უმწეოებებმა შიშით უკრიალი დაიწყეს და ზოგიერთებს გუდაბიც-კი შემოეყართ. ერთი დედაკაცი წკუდიან შეიშალა და ორი უმაწვილი ფეხით გაიტანეს, როგორ შეშინებული ხალხი ეკლესიიდგან გამოცვიდა. მდგომელი ამეფებულ აქმნა ამ სოფლიდგან ბაქცეულიო, რადგან ეგლეხები ეშეკრებოდნენ, რომ უსაკუდიოდ კარ გადაკარჩენიო.

— კარ. «Русск. Кур.»-ის სტამბოლელი კორესპონდენტი ამბობს, რომ აქაური სომხური ბეჭდვითი სიტყვა ცდილობს რუსული სიტყვა-კაზმული მწერლობა გაკარგვლის ოსმალეთშიო. მაგალითებრ, წარსულს თთვეს გადაუთარგმნით სომხურს ენაზედ რამდენიმე ლექსი ლერმონტოვის და ბოიკოვიოფული შენიშვნა დუბეჭდით ამ კაკვასიის მეგობასა. აქამდე ოსმალებს სულ არა ჭქონიათ წაკითხული ლერმონტოვის ლექსებიე; ესენი სომხურადგან თარგმნილად გადუთარგმნეთ და ძალიან მოსწონებიათ სასახლეში. ოსმალეს ესენი კანონზასვი სრული თხზულება შეიძინონ თარგმნილს ენაზე ლერმონტოვის ლექსებისა და პირდაპირ რუსულიდგან გადმოთარგმნონ, რადგან ლერმონტოვის ლექსებს, ჯერ სომხურად გადაღებულს და სომხურადგან კიდეც ოსმალურად, ფაზითი და შეგენიერება ეკარგებაო.

ცასაროიობა

ბრტალტა-ბეკეული. ამს წინად ბოლონიის სასამართლოში ერთი საქმე ყოფილა გასარჩევად დანაშაული და კინალამ არ გადაუდგიათ, რადგან ამ საქმეზედ სასამართლოს მიერ დანაშაული ბეკეული სასამართლოში არ მისული საქმის გარჩევის დღეს. დამნაშავეს ნება-დართვითა და თანხმობით, სასამართლოს პრეზიდენტი წარმომდგარა და მიუმართავს საზოგადოებისათვის: ხომ არა გისა განაბეთ ამ საქმის ბეკეულმა და დამნაშავის დაცვა იკისროთო? პრეზიდენტის სიტყვაზე გამოსულა ერთი შშვენიერად ჩაცმული კაცი, უკისრნია ეს საქმე და ისეთი შშვენიერი სიტყვა წარმოუთქვამს დამნაშავის გასამართლებლად, რომ საზოგადოება აღტაცებაში მოუყვანია. პრეზიდენტს უკითხავს:

— ოქვენ მართლაც და ბეკეული ხომ არა ბრძანდებითო?

— მართალსა ბრძანებთო, უპასუხნია ეგნაზე: — არა ერთხელ ბეკეულ ბეკეულად, ბეკეულად ბარეოგე პროკურორად, მასამართლედ და მინისტრადაც-ი.

ეველამ ოგალები დაჭეტეს ოურმე და ეუფრო გაუკვირდათ, როცა ბეკეულმა დაამატა:

— ამასთან არა ერთხელ გბეკსამართლებიგარ და სიკვდილიო დასჯა გადაწყვეტილი ჩემთვის ბაკეთ-ბეკეულობისათვისა... ხუ ბიკვირო, ბატონებო, მე ბანლავარო ბრტალტა ლეოდი პისტორეზი და თუ არა ბეკეურო, ამაღამ ოეატრში მოგრძანდით და დარწმუნდებითო.

სასამართლოს დამნაშავე გაუმართლებია და სულ ერთი მანანი ჯარიმა შეუფერია მისთვის. ბეკეულს მაშინვე ამოუღია ეს ერთი მანანი და შეუტანია სასამართლოში დამნაშავის მაგიერ.

**

მოეგაზთათვის თავ-განწირულის დდიური. ბოელი ოდესაბა: სახლის უფროსი, მისი ცოლი, ამაწეულები და ამ ყმაწეულების აღმზრდელი-ქალი, ამერიკაში ბაბრობენ წასვლას და ბეკეულ ბრინა შეურილნი. ახალგაზდა აღმზრდელი-ქალი ძალიან ბერძნიანი ქალია, დღიური აქვს ბამბრიული და ამ დღიურში სწერს ყველა ოგალის ნახულსა და ბაგონილს, ოგალს ფიქრებს, ოგალს აზრებს. პირველ დღეს, ანუ უკიდ რომ გსოქვათ, პირველ დღის საღამოს, აღმზრდელი-ქალი შედის ოგალის ოთახში და სწერს, როგორ მოემზადდნენ სამგზავრად, ვინ არიან ბეკეულ, რა ზედ-მოქმედება იქნია მასზედ ზღვამ და მოწეენდილმა ცამ. მეორე დღესაც ოგალის დღიურში ბეკეულ მყოფ საზოგადოებაზე ლაპარაკობს: ბეკეულ სულ ხუთასი კაცი. ყველა-საოვის რაიმე ნაკული ეეუმნეკეეია აღმზრდელ-ქალს და დასცინის. მზოლოდ კაპიტანი მოსწონს: კაპიტანი ეშეკეინრის სახის კაცი, მოსულია ტანისა, ერთის სიტყვიო, ნამდვილი ბერია. მესამე დღე ძალიან სასიამოვნოდ გატარებია. ჭკრძნობს, რომ კაპიტანსაც მოსწონს აღმზრდელი-ქალი. კაპიტანს ურამანეია, რომ აღმზრდელ-ქალს სადილი ჩეკ ბეკერდით დუდგეო და სადილის დროს არ შეიყოს დაუეეკეთ მისთვის. ოჰ, ეს კაპიტანი... სწორედ ისეთი კაცია, რომელზედაც აღმზრდელი-ქალი დიდი ხანია ოცნებობდა... მეორეს დღეს დღიურში ხელი შეეკლილია; ეტეტაბ, რომ დამწერს ხელი აკანკალებია წერის დროს. არც საკვირველია, რადგან კაპიტანს სიყვარული გამოეცხადებია აღმზრდელ-ქალისათვის! სხანს, აღმზრდელს-ქალსა და კაპიტანს დიდი ლაპარაკი მოსვლიან, რადგან ეს სასნიერი კაპიტანი დაჭმეეერია, რომ მოელს ბეკეს დაგლუპავ, ყველას ცოდვა შენს კისრად იქნებაბ, თუ ჩეკს ოთხვნას არ მიეხეედგ და არ დამბრძანდენო... მეორეე და მეეეძესე დღეს არაეეერია ჩაწერილი დღიურში და ფურცლები ცარიელია. მეშვიდე დღეს-კი მხოლოდ ერთი სტრიქონია დღიურში ჩაწერილი: „ხუთასი კაცი დავიხსენეთ სიკვდილისაგან, მოამეოთოვის თავი ბეკეწერე!“

დეპეშა

8 ივლისი

ვენა. ამბობენ, რომ ორი წევრი ბოლგარიის დეპუტაციისა იმიტომ დარჩა ბრინცთან და არ დაბრუნდა ბოლგარიაში, რომ უკანასკნელი პასუხი ბრინც კობურგელისა უნდა შეიტყოს: კისრულობს ბრინცი თუ არა ბოლგარიის მთავრობასაო.

აქ არა ჭგონიათ, რომ ბრინცმა კობურგელმა იკისროს ბოლგარიის მთავრად ყოფნა.

9 ივლისი

პეტერბურგი. როგორც ისმის იმ კომისიასა, რომელსაც საგანად ჭქონდა ავდანისტანის სამზღვრების გამოკვლევა და დადგენა, უკვე დაუბოლოვებია თვისი საქმე. სადავო ადგილი ხოჯა-სალეხი უნდა დაეკუთვნოს ემირსა, სამაგიეროდ რუსეთს მიეცემა ის ადგილი ენჯეს მახლობლად, რომელიც სარიგებს ეკუთვნოდა.

პარიზი. სენატის საბიუჯეტო კომისიამ შეიწყნარა კანონ-პროექტი შესახებ ჯარების საცდელად გადაყვან-გადმოყვანისა, მაგრამ იმ შენიშვნით კი, რომ იგი უარს ჭყოფდა იმ კანონ-პროექტსა, თუ რომ ხელმძღვანელობდეს საფინანსო და არა სამხედრო და პოლიტიკური მოსაზრებითა.

კოპენჰაბენი. გუშინ ადსრულებულ იქმნა ნათელდება დანიის ბრინცის შვილისა, ვოლდემარისა ამბახიდამ მიმდებელნი ბრძანდებიდნენ რუსეთის იმპერატორი და იმპერატრიცა და დანიის მეფე და დედოფალი.

ნიუ-იორკი. გუშინ მინიზოტისში დაიწვა ჩრდილოეთის შტატებში უუდიდესი ბურის ბეჯელი და 59,000 ბუშელი ხორბალი. ზარალი ერთ მილლიონ დოლარზე მეტია.

კეტერბურგის ბირჟა, 7-ს ივლისს ფასები:

	ბოლოდ ფასი	ბოლოდ ფასი	ბოლოდ ფასი
	მან.	კ.	მან.	კ.	მან.	კ.
ხუთ-მანათიანი ოქრო	—	»	—	»	9	38
ტამოიანის ვუბონები	—	»	—	»	182	1/2
მანათიანი ვექსლის ფული	—	»	—	»	1	29
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	—	»	—	»	258	1/2
— მეორისა	—	»	—	»	249	
გირავნობ. ფურცელნი: ტფილისის ბანკისა	—	»	—	»	—	»
ქუთაისის ბანკისა	—	»	—	»	—	»
ტფილისის სურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა	—	»	—	»	—	»

საკალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქედ ჩუბ (1887) წელიწადია. ქვეყნის შექმნიდან **7395.**

ბგელი ინდიქტიონი მე-14,

ამისი ქრონიკონი—ოოო